

בְּשֵׁבִיל

הַעֲבָרִית

ספר 3 | רמת המתחילים הגבוהה | חלק א

CET
מטח
סביבות למידה לבית (2002) בע"מ
LEARNING ENVIRONMENTS FOR THE HOME (2002) LTD

ועד אבי
חי **חא**

נעד
לשונת
הקבוצות
NETA
www.neta.cet.ac.il

בְּשֵׁבַע הַעֲבָרִית

ספר 3 | רמת המתחילים הגבוהה | חלק א

מטח CET
סביבות למידה לבית (2002) גמ"מ
LEARNING ENVIRONMENTS FOR THE HOME (2002) LTD

ועד אבי
הי אבא

ט"ר
לשכת
המנכ"ל
NETA
www.neta.cet.ac.il

סדרת **בשביל העברית**, מבית **נטע-מטח**, היא מהדורה עדכנית להוראת העברית לתלמידים בתפוצות בכיתות ו-י"ב. הספר **בשביל העברית 3** הוא הספר השלישי בסדרה והוא מיועד לרמת המתחילים - הגבוהה (חלק א).

ניהול תחום שפות, המרכז לטכנולוגיה חינוכית (מטח): **ד"ר נעמי גורבט**

ניהול הפיתוח: **הלה קובלינר, אביטל דרורי**

פיתוח וכתבייה: **הלה קובלינר, רון כהן**

קריאה והערות: **ד"ר נעמי גורבט, חיה יצחקי, אביטל דרורי, איילת רוז**

עריכה לשונית: **רזיה יפה**

הפקה: **איילת רוז**

תרגום מילונים: **ד"ר יבגני מריאנצ'יק (רוסית), ד"ר נעמי סטילמן (אנגלית),**

מריאנה מלטין (ספרדית)

מנהל אמנות: **דני זוורו**

עיצוב: **מיכל ליכטר**

איורים: **נועם נדב**

איור איקונים: **אלכסנדר חינון**

טיפול בזכויות יוצרים לטקסטים: **נועה נתנאל**

תחקיר וטיפול בזכויות יוצרים לתמונות: **דבורה גרודה**

הבאה לדפוס: **גדי נחמיאס**

פיתוח המהדורה הראשונה של חוברות נטע:

ניהול הפיתוח: **הלה קובלינר**

פיתוח וכתבייה: **הלה קובלינר, שלומית חייט, שרה ישראלי**

ייעוץ אקדמי: **פרופ' מאיר לוקשין**

ISBN 978-965-354-008-8

זכויות הקניין הרוחני, לרבות זכויות היוצרים והזכות המוסרית של היוצרים בספר זה, מוגנות. אין לשכפל, להעתיק, לסכם, לצלם, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע, לשרר או לקלוט בכל דרך או בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר, כל חלק מספר זה. כמו כן, אין לעשות שימוש מסחרי כלשהו בספר זה, בכולו או בחלק ממנו, אלא אך ורק לאחר קבלת רשות מפורשת בכתב מקרן אבי חי.

© כל הזכויות על היצירות ששובצו בחוברת זו שמורות לבעליהן, פירוט - בסוף הספר.

© תשע"ג, 2013. כל הזכויות שמורות לקרן אבי חי:

The AVI CHAI Foundation North America, 1015 Park Avenue, New York, NY 10028

Phone: (212) 396-8850, Fax: (212) 396-8833, e-mail: info@avichaina.org

תוכן העניינים

שער 1 | לא רק שחור לבן

פרק א | גם צורה וגם צבע

מילון 8

היפוי שבצבעים | סיפור עם 10

משפט שמני - הווה | קופסה לשונית 11

אני לא יודעת מה ללבוש... | שיחה 12

מה אנחנו קוראים קודם - את המילה או את המשמעות? | שיחה 13

צבע בטבע | מאמר 13

פסים שחורים ולבנים | מאמר לקריאה עצמית 15

העץ הוא גבוה | שיר זמר 16

במלון | שיחה של יום יום 17

פרק ב | כל אדם והצבע שלו

מילון 18

לבן - צבע של מקום ושל תרבות | מאמר 19

כל אדם והצבע שלו | הקדמה 20

כל אדם והצבע שלו | מונולוגים להאזנה עצמית 21

של מי הטלית? | שיחה 22

שניים אוחזים בטלית | סוגיה מן המשנה 22

נטיית המילה 'שלי' | קופסה לשונית 23

שלי, שלך, שלהם... | תרגיל 23

שיר ישראלי | שיר זמר 24

ארבע מידות באדם | מדרש 24

הפסנתר הסגול של גברת יונגר | סיפור 25

בחנות בגדים | שיחה של יום יום 27

פרק ג | צורות וסמלים בעולם היהודי

מילון 28

העברית מימין לשמאל - האנגלית משמאל לימין

| מאמר 29

משפט שמני - עבר | קופסה לשונית 30

מגן דויד - צורה וצבע | מאמר 30

אתר בית הספר | שיחה 33

ירושלים של זהב | מאמר לקריאה עצמית 34

ישנות טובות - פעם והיום | תרגיל 36

בקופה של המוזאון | שיחה של יום יום 37

פרק ד | מהו הצבע של הצביעות?

מילון 38

אנשים צבועים | קומיקס 39

שתי שיחות, שתי אמיתות | שיחות להאזנה

עצמית 41

משקלי צבע וצורה בעברית | קופסה לשונית 42

בעלטת | שיר ספר 43

צהוב | סיפור 43

כביסה | שיחה של יום יום 45

פרק ה | מפה לפה - מפה

מילון 46

מפה! מפה! | מאמר 48

לטייל ולא לפי מפה | שיחות 49

ציור | שיר זמר 51

ארץ ישראל במרכז העולם | מדרש 52

ירושלים מרכז העולם | מאמר 52

העולם שטוח או עגול? | מאמר לקריאה עצמית 53

בית ספר חדש | שיחה 54

משפט שמני - עתיד | קופסה לשונית 56

עיר ירוקה | תרגיל 56

מודיעין בתחנה המרכזית | שיחה של יום יום 57

מפת הפועל - בניין פעל, גזרת השלמים 58

שער 2 | ממזג אוויר למצב רוח

פרק א | קרר... חססס... ומה שביניהם

מילון 60

כן מאמין להם, לא מאמינה להם | שיחה 62

חס, חססס, חססססס | מאמר 63

שאלון ירוק | תרגיל 64

משפטים סתמיים | קופסה לשונית 65

משפטים שאומרים בקיץ ובחורף | אמירות 65

הומור ומזג אוויר | שיחה להאזנה עצמית 66

שם עננים | שיר ספר 102
בבית של המשפחה | שיחה של יום יום 103
מפת הפועל - בניין פיעל, גזרת השלמים 104

שער 3 | שמור וזכור

פרק א | זה מה יש - על הצילום

מילון 106
למה אני מצלמת את השוק? | יומן 108
משפטי יש/אין - הווה | קופסה לשונית 109
יש שאלה יש תשובה | תרגיל 109
יש! אין! | תרגיל 110
להצטלם זה עניין שלם | שיר ספר 111
זיכרונות ומחשבות על הצילום | כתבה לקריאה
עצמית 112
קנה מה שאין | שיר זמר 114
צילום - בין אמת לשקר | שיחה 115
בשוק | שיחה של יום יום 116

פרק ב | פעם היה כאן

מילון 117
מהי ארכאולוגיה? | מתוך האנציקלופדיה 118
חשוב או לא חשוב? | שיחה 119
תיבת נוח! | ידיעה מן העיתון 120
משפטי יש/אין - עבר | קופסה לשונית 121
נוח, תיבה ומבול | תרגיל 121
נוח | שיר זמר 123
אברהם בסדום | פסוקים מן התנ"ך 124
אשת לוט | מאמר לקריאה עצמית 125
בחנות צילום | שיחה של יום יום 126

פרק ג | יהיה מה שיהיה

מילון 127
כמוסת הזמן | שיחה 128
משפטי יש/אין - עתיד | קופסה לשונית 129
עוד כל ימי הארץ | תרגיל 129
פעלי רצון | קופסה לשונית 130
העץ שחזר לחיים | מאמר לקריאה עצמית 131
היו ולא יהיו | מאמר 132
בריכות חורף | מאמר לקריאה עצמית 133
אורח | שיחה של יום יום 134

בלילות הקיץ החמים | שיר זמר 67
בתים בעולם | מטבלה למאמר 68
נורא קר בחוץ | שיחה של יום יום 69

פרק ב | החיות חיות מעונה לעונה

מילון 70
גם חסידה בשמים | פסוקים מן התנ"ך 72
ישראל תחנה לציפורים | מאמר 72
חיים של כלב | שיחה להאזנה עצמית 74
ברקים ורעמים | שיר זמר 75
מה עושים בכל עונה? | תרגיל 76
לך אל הנמלה | פסוקים מן התנ"ך 77
נמלת הקציר | מאמר 77
בבית המרקחת | שיחה של יום יום 79

פרק ג | כמה עונות יש בישראל?

מילון 80
הטיוול השנתי | שיחה 82
נטיית מילת היחס "את" | קופסה לשונית 83
אני מצלם את הטבע, אני מדבר עם הטבע |
תרגיל 83
שלושה לוחות שנה | מאמר 85
כאן לא אירופה! הטבע בארץ ישראל | שיחה 86
עונות השנה בתנ"ך | תרגיל 87
חוץ לארץ | שיר ספר 87
ישראלים כותבים מחוץ לארץ | מילים לקריאה
עצמית 88
ארץ ושמים נושקים זה לזה | מדרש 90
אופק | סיפור 90
יום הולדת | שיחה של יום יום 92

פרק ד | למה לאוויר יש מזג, ולרוח יש מצב?!

מילון 93
מזג אוויר, מצב רוח ופתגמים | שיחה 94
אני אוהב לישון | שיר זמר 95
משפט לא משפט | תרגיל 96
נוף, אקלים ואופי | שיחה להאזנה עצמית 97
אדם ונוף בישראל | תרגיל 99
אני רואה הר | שיר ספר 99
אנה פרנק | מאמר 100
אנה פרנק | פרקי יומן 100

פרק ד | למה לזכור?

- מילון 135
דגים | שיר ספר 136
למה היסטוריה? | שיחה 136
היה או לא היה? | סיפור 137
מדור לדור | מאמר 139
אדם צובר זיכרונות | שיר ספר 140
מילות דמיון | קופסה לשונית 141
לאדינו - שפה בדרך למוזאון? | מאמר לקריאה עצמית 142
בשדה התעופה | שיחה של יום יום 143
מפת הפועל - בניין התפעל, גזרת השלמים 144

שער 4 | קשרי קשרים

פרק א | מהו חבר?

- מילון 146
מי חבר באמת? | סיפור חסידי 147
סוגים של חברים | שיחה 148
נטיית מילת היחס "עם" | קופסה לשונית 149
חברים ממש טובים | תרגיל 150
שני חברים | סיפור עם לקריאה עצמית 152
חבר שלם | שיר ספר 153
חבר שלם - חצי חבר - לא חבר | שיחות 154
תכירו בבקשה | שיחה של יום יום 155

פרק ב | סליחה, אני ממש מצטער...

- מילון 156
התפייסות | שיר זמר 157
על הסליחה | מאמר 158
יש ל... / אין ל... - הווה | קופסה לשונית 159
יש לי או אין לנו... | תרגיל 159
שלחתי מסרון וקיבלתי הודעה | מסרונים והודעות במשיבון 161
פתגמים חכמים על חברות | מאמר לקריאה עצמית 162
בפיצריה | שיחה של יום יום 164

פרק ג | על פילים וחיות אחרות

- מילון 165
חברות עם חתול | שיחה 166

השפה המיוחדת של הפילים | מאמר 167

- להקשיב | סיפור חסידי 168
שירת הלוייתנים | מאמר לקריאה עצמית 169
בילי | שיר ספר 170
יש ל... / אין ל... - עבר | קופסה לשונית 171
על שלמה המלך | פסוקים מן התנ"ך ואגדה | תרגיל 171
ארוחה עם המשפחה בחג | שיחה של יום יום 173

פרק ד | שיהיו לך הרבה לייקים!

- מילון 174
ילדות | שיר ספר 175
חברות בעולם העתיד | שיחה 176
יש ל... / אין ל... - עתיד | קופסה לשונית 177
הרשת החברתית לטוב ולרע | תרגיל 178
העיתונות והרשת החברתית | מאמר 179
יאנקו מהעיר התחתית | סיפור 180
ההפך: יהיו מכתבים! | מאמר לקריאה עצמית 183
איך זה שכוכב | שיר ספר 184
בעיה במחשב | שיחה של יום יום 185
מפת הפועל - בניין הפעיל, גזרת השלמים 186

שער 5 | ללמוד וללמד

פרק א | ללמוד זאת זכות!

- מילון 188
אצלנו בכפר טודרא | שיר זמר 190
איך למדתי לקרוא? | סיפור 191
חוג תיאטרון | שיחה 193
משפט סתמי: אסור/מותר - שם פועל | קופסה לשונית 195
בית ספר - חוג לתיאטרון | תרגיל 195
נשים באפגניסטן: מלחמה על החופש ללמוד | מאמר 196
אסור ל... / מותר ל... - שם פועל | קופסה לשונית 198
על הזכות ללמוד | מגילת הזכויות של האו"ם 198
הזכות ללמוד, הזכות לעבוד | מאמר לקריאה עצמית 199
עבודה בהיסטוריה | שיחה 200
קודם גנון | שיר ספר 201
להחליף דולרים לשקלים | שיחה של יום יום 202

פרק ב | כולם לומדים!

מילון 203

משפט סתמי: (לא) כדאי • שם פועל | קופסה

לשונית 205

מה כדאי לעשות? | שאלון 205

שבעה דברים בגולם ושבעה בחכם | מדרש 207

כדאי ל... / לא כדאי ל... • שם פועל | קופסה

לשונית 208

איך ללמוד לבחינה? | שיחה 208

הציפורים שכחו לשיר | שיר ספר 210

משפט סתמי: (אי) אפשר • שם פועל | קופסה

לשונית 211

יכול, יכולה, יכולים, יכולות • שם פועל | קופסה

לשונית 211

בית ספר בים | מאמר 211

על קופים ואנשים | מאמר לקריאה עצמית 213

עבודה בקיץ | שיחה של יום יום 214

פרק ג | לכל תלמיד יש מורה

מילון 215

הצריך הזה | שיר זמר 216

משפט סתמי: (לא) צריך • שם פועל | קופסה

לשונית 217

צריך, צריכה, צריכים, צריכות • שם פועל | קופסה

לשונית 217

על שני מורים | שאלון 217

על ארבעה תלמידים | מדרש 219

היה לי מורה | שיר ספר 219

ללמוד בבית | מאמר 220

בית של ספר ובית ספר | שיחה להאזנה עצמית 222

איך לא נעשיתי כנר מפורסם | סיפור 224

כבר מאוחר בערב... (מורה) | יומן 226

כבר מאוחר בערב... (תלמיד) | יומן 226

כל עוד | שיר זמר 227

חוג למוזיקה | שיחה של יום יום 228

מפת הפועל - בניין נפעל, גזרת השלמים 229

מקורות וזכויות 230

שער 1 | לא רק שחור לבן

כל העולם צָבָעִים. כל העולם צורות. כל העולם שאלות. למשל:

- מה אנחנו רואים קודם - צורות או צבעים?
- למה יש גם צורה וגם צבע?
- מה המשמעות של כל צבע ושל כל צורה במקומות שונים בעולם?
- מה המשמעות של הצבעים כחול ולבן בדגל ישראל?
- למה בני אדם אוהבים צבע אחד ולא אוהבים צבע אחר?
- האם יש צבעים נְעִימִים וצבעים לא נְעִימִים?
- איך הצורות והצבעים עוזרים לבעלי החיים בטבע?

ומה השאלות שלכם?

פרק א | גם צורה וגם צבע

камень	piedra, roca	stone, rock	אבן - אבנים
касается (кого-то), небезразлично (кому-то)	que (me/te/le/nos/ les) importa, que importa de...	care about	מח (מה) אכפת ל... מ...
серый	gris	gray	אפור שח
высокий	alto	high	גבוה שח
флаг	bandera	flag	דגל ד
мнение по моему мнению Каково твое мнение?	opinión en mi opinión qué piensas de...?	opinion in my opinion what do you think?	דעה נ לדעתי מה דעתך?
религия	religión	religion	דת נ
быть	era, estaba	be v.	היה, להיות פ
представление, спектакль	presentación, show, obra (teatro)	presentation, show	הצגה נ
подходить, соответствовать	le queda bien	suit, match v.	התאים ל... להתאים פ
розовый	rosa	pink	ורוד שח
кружок	actividad extra- curricular	extracurricular activity	חוג ד
коричневый	marrón	brown	חום שח
сильный, крепкий	fuerte	strong	חזק שח
зеленый	verde	green	ירוק שח
с [этого времени]	desde entonces	since then	מאז תהיפ
действительно, на самом деле	verdaderamente	really	ממש
вокруг (чего-то)	alrededor	around	מסביב ל... תהיפ
прямоугольный	cuadrado	square	מרובוע ד, שח

треугольный	triángulo	triangle	משולש ד, שית
Значение, смысл	significado	meaning	משמעות ג
эксперимент	experimento	experiment	ניסוי ד
приятный	agradable	pleasant	נעים שית
фиолетовый	violeta	purple	קגול שית
причина	razón	reason	סיבה ג
круг	círculo	circle	עיגול ד
лист	hoja (de las plantas)	leaf	עלה ד
бояться	miedo	fear v.	פחד מ..., לפחד פ
полоса	raya	stripe	פס ד
цвет	color	color	צבע ד
красить	pintar	color, paint v.	צבע לצבוע פ
цветной	colorido	colorful	צבעוני שית
желтый	amarillo	yellow	צהוב שית
форма	forma	shape	צורה ג
группа	grupo	group	קבוצה ג
линия, штрих	línea	line	קו ד
прежде, ранее	primero, anterior	first, before	קודם תחילי
иной, другой (чем...)	diferente a	different	שונה מ... שית
лисица	zorro	fox	שועל ד
ковер	alfombra	carpet	שטיח ד
сон (процесс)	dormir	sleep	שינה ג, ר-ט*
снег	nieve	snow	שלג ד

нет формы множественного числа.

no existe en plural.

plural form doesn't exist.

* - לא קיימת צורת רבים.

היופי

שבצבעים

| סיפור עם

לפני הרבה שנים באו אנשים למלך פֶּרְס ואמרו לו: "בעיר שלנו יש אנשים מדת אחרת. האנשים האלה לא מוסלמים. הם יהודים. היהודים לא שומעים למלך ולא עושים מה שהמלך אומר".

5 מה עושה המלך? הוא קורא לכל היהודים ואומר להם: "ממחר תהיה בעיר רק דת אחת, הדת המוסלמית, וכולם צריכים להיות מוסלמים".

יהודי העיר פוֹתְדִים מאוד. הם הולכים לרב של העיר, איש חכם וגדול בתורה. אומר להם הרב: "אני יודע מה לעשות. יהיה טוב!"

10 הרב קונה שני שטיחים יקרים: שטיח אחד בצבע אחד, ושטיח שני צָבֵעוֹנִי. על השטיח הצבועוני יש קוויים, מרוֹבְעִים, משולשים ועיגולים בהרבה צבעים: אָדום, צָהוּב, יָרוֹק, סָגוּל, חוּם, וְרֹד וְאֶפֶר.

הולך הרב למלך עם שני השטיחים ואומר לו: "אני רוצה לתת לך שטיח אחד במתנה. המלך אוהב מאוד את השטיח הצבועוני. הוא לוקח את השטיח ואומר: "השטיח הזה יפה וטוב. הצבעים שלו נעימים ומיוחדים".

15 אחר כך מסתכל המלך על השטיח השני ואומר: "אני לא מבין למה אתם קונים גם שטיח בצבע אחד. השטיח הזה משעמם! מי רוצה שטיח כזה בבית?!"

אומר הרב: "נכון, אף אחד לא רוצה שטיח בצבע אחד, כי הוא משעמם ועצוב. כך גם בעיר; אף אחד לא רוצה לגור בעיר עם אנשים מדת אחת. אנחנו רוצים אנשים מהרבה דתות בעיר שלנו".

המלך צוחק ואומר לרב ללכת ליהודים בעיר ולומר להם: "אתם יכולים לעבוד את אלוהים כמו 20 שאתם רוצים. העיר שלכם תהיה צבועונית ושמחה, עם אנשים מכל הדתות".

מָאָז, העיר צבועונית יותר והחיים בעיר יפים וטובים.

על פי: חנינא מזרחי, "היופי שבצבעים"

1. הסיפור "היופי שבצבעים" הוא סיפור עם של יהודים מפרס בתקופה המוסלמית. הסיפור הזה דומה למגילת אסתר. במה?

2. קראו את הפסוקים, או את חלקי הפסוקים, ממגילת אסתר ושבצו אותם במקום החלקים המודגשים בסיפור.

א. רַחוּם וְהַצֵּלָה יַעֲמֹד לַיהוּדִים (אסתר ד, 14)

ב. וַיֵּיטֵב הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ (אסתר א, 21)

ג. וְגָדוֹל לַיהוּדִים וְרָצִי לְרַב אֶתִּיו (אסתר י, 3)

ד. כְּטוֹב בְּעֵינֵיכֶם (אסתר ח, 8)

ה. וְאֶת־דַּתִּי הַמֶּלֶךְ אֵינָם עוֹשִׂים (אסתר ג, 8)

3. כתבו סיפור דומה על בית ספר, על מנהל בית ספר ועל תלמיד חכם. מנהל בית הספר רוצה שכל התלמידים בבית הספר ילבשו תלבושת אחידה.

משפט שמני - הווה

ה + שם עצם (ת.י.) + (לא) + שם תואר (ת.י.) / תיאור זמן, מקום וכו'
■ השטיח לא משעמם.
■ הפסנתר בחדר הגדול.

ה + שם עצם (ת.י.) + (לא) + שם תואר (ת.י.) / תיאור זמן, מקום וכו'
■ העיר צבעונית.
■ למה החולצה לא בארון שלי?

ה + שם עצם (ת.ר.) + (לא) + שם תואר (ת.ר.) / תיאור זמן, מקום וכו'
■ החיים טובים.
■ הטוילים אחרי פסח.

ה + שם עצם (ת.ר.) + (לא) + שם תואר (ת.ר.) / תיאור זמן, מקום וכו'
■ הצורות יפות ומעניינות.
■ המחברות לא על השולחן.

פאול קליי, אש, ירח מלא, 1933, שמן על בד

אני לא יודעת מה ללבוש...

- סיגלית:** וָרַד, מה קורה? את באה להצגה של החוג לתיאטרון?
ורד: לא יודעת...
סיגלית: למה?
ורד: אני לא יודעת מה ללבוש... אולי את החצאית הכחולה ואת החולצה החומה.
זה יפה יחד?
סיגלית: ככה...
ורד: למה?
סיגלית: כי לְדַעְתִּי כחול לא מתאים לחום.
ורד: אז מה דַעְתְּךָ על החולצה החומה עם החצאית הירוקה?
סיגלית: אוי לא! חצאית ירוקה עם חולצה חומה - זה מְמַשׁ לא הולך יחד.
ורד: אז אולי החצאית הצהובה עם החולצה החומה? מה את חושבת, זה מתאים?
סיגלית: אני אומרת שזה נורא!
ורד: והחולצה החומה עם החצאית האדומה... אני יכולה ללכת ככה להצגה בבית הספר?
סיגלית: אני לא יודעת למה את חושבת כל הזמן על החולצה החומה.
יש לך שמלה שחורה. למה את לא לובשת אותה, זוהי?
ורד: כי כולם כבר מכירים את השמלה השחורה.
סיגלית: מה אֶקְפֹּת לך שכולם מכירים את השמלה? השמלה הזאת יפה, והיא מתאימה לך. אנחנו גם צריכות כבר ללכת. ההצגה מתחילה בשמונה.

1. מה אתם חושבים: מה ורד צריכה ללבוש?
2. המחזיון שיחה בין דָוִד לאח שלו, רַן. דויד לא יודע מה ללבוש לבר המצווה שלו, ורן אומר לו אילו בגדים מתאימים לבר מצווה, ואילו לא מתאימים.

את המילה או את המשמעות? | ניסוי סטרופ

3	2	1
אדום	סגול	ירוק
ירוק	ירוק	שחור
לבן	לבן	חום
צהוב	ורוד	אדום
כחול	חום	צהוב
סגול	אדום	ורוד
שחור	כחול	כחול
ורוד	שחור	סגול
חום	צהוב	לבן

הפסיכולוג סטרופ רצה לבדוק איך אנשים קוראים מילים. הוא עשה ניסוי. הוא נתן לאנשים לקרוא שלוש קבוצות של שמות של צבעים, צבע אחרי צבע. הקשיבו לשיחה של פסיכולוג עם אנשים בזמן הניסוי.

1. לפי הניסוי, איזו קבוצה של מילים אנשים קוראים מהר יותר?

2. מה אתם חושבים: למה אנשים קוראים את הקבוצה הזאת מהר יותר?

לפי המדע, לכל דבר בטבע יש סיקה. גם לצבעים ולצורות של בעלי החיים יש סיבה. הם שומרים על בעלי החיים מבעלי חיים אחרים.

איך הצבעים שומרים על בעלי החיים? הצבעים של בעלי החיים מתאימים לצבעים של הנוף מסביב. למשל, לבעלי החיים במדבר יש הרבה פעמים צבע צהוב, כמו הצבע של החול במדבר. באַלְסָקָה ובאַנְטָרְקָטִיקָה יש לבעלי חיים רבים צבע לבן, כמו הצבע של השלג באזורים האלה. כך קשה לבעלי חיים אחרים לראות אותם.

צבע בטבע

| מאמר

10 בעלי החיים יודעים גם להתאים את הצבע שלהם לצבע של הנוף בחודשים שונים של השנה. למשל, הצבע של שועל השלג בחודשים דצמבר וינואר לבן כמו השלג. בחודשים אפריל ומאי השועל "לובש" בגדים חומים כמו הצבע של האדמה. ❏

אבל לפעמים הצבעים של בעלי חיים שונים מהצבעים של הנוף מסביב. הצבעים צהוב ושחור הם צבעים חזקים, וקל לבעלי חיים אחרים לראות אותם. בעלי חיים רבים "לובשים" את הצבעים האלה, וכאילו אומרים: "זהירות!"

הצבעים גם עוזרים לבעלי החיים להכיר זה את זה. לפי הצבעים הם יודעים מי זכר ומי נקבה. במשפחות רבות של בעלי חיים הזכר צבעוני. הוא "לובש" הרבה צבעים, וכאילו אומר לנקבה: "הנה אני!". הנקבה אפורה או חומה, כמו הצבעים מסביב. הצבעים האלה שומרים על הנקבה.

גם הצורה שומרת על בעלי חיים מבעלי חיים אחרים. לדוגמה, בעלי חיים קטנים על עצים "לובשים" צורה של עלים קטנים. יש גם בעלי חיים עם צורה של אבן או של פרח. כך בעלי חיים אחרים לא רואים אותם.

על פי: חיים קרוסר, "הסוואה והתרעה: מי יודע מדוע ולמה לובשת הזברה פינמה?", מסע אחר, גיליון 135

בתמונות: 1. גמלים | 2. דוב לבן | 3. נחש | 4. טווס זטווסה | 5. חגב | 6. שועל ארקטי

לפי המאמר, הסבירו את הצבעים ואת הצורות של בעלי החיים שבתמונות.

פסילים שחורים ולבנים

מאמר לקריאה עצמית |

זברות באפריקה

הצורה והצבע של בעלי חיים רבים מתאימים לצבעים ולצורות של הנוף. כך הם שומרים על בעלי החיים מבעלי חיים אחרים.

5 אבל לפעמים הצבעים של בעלי חיים לא מתאימים לנוף. אחת הדוגמות לכך היא הזברה. הזברה חיה בנוף חום עם מעט ירוק. האדמה חומה, והעלים על העצים ירוקים. הצבעים של הזברה, פסים שחורים ולבנים, לא מתאימים לנוף. המדענים לא מבינים איך הצבעים האלה שומרים על הזברה מבעלי חיים אחרים.

15 פעם המדענים חשבו שבעלי החיים האחרים קודם רואים פסים שחורים ולבנים, ולא מבינים שזאת חיה. רק אחר כך הם רואים את הצורה של הזברה ומבינים שזאת חיה. הם רוצים לאכול את הזברה, אבל היא כבר רצה למקום אחר.

היום המדענים יודעים שבעלי חיים רואים קודם את הצורה ולא את הפסים, ורוצים לאכול את הזברה. אם כך, למה יש לה פסים? איך הפסים שומרים על הזברה?

20 המדענים חושבים שהפסים שומרים על הזברה מזבוב* הצה-צה - זבוב השינה. הזברות יכולות למות מהזבוב הזה. המדענים עשו ניסוי מעניין: הם צבעו זברות בצבע אחד - בשחור, בלבן או בחום. הזבובים ראו את הזברות השחורות, הלבנות או החומות והבינו שהן "אוכל טוב". אחרי כמה ימים הזברות האלה מתו. הזברות עם הפסים לא מתו, וגם לא היו חולות.

על פי: אבי ארבל, "לבן ופסים שחורים", טבע הדברים, גיליון 38, דצמבר 1996, עמ' 27

זבוב ז myxa mosca fly

1. למה המדענים עשו את הניסוי?

2. מה המדענים למדו מהניסוי הזה?

3. הצורה או הצבע של בעלי חיים רבים לא מתאימים לנוף. היעזרו במידע מהאינטרנט, וכתבו על אחד מבעלי החיים האלה. הסבירו איך הצורה או הצבע שומרים על בעל החיים הזה.

העץ הוא גבוה

מילים: חנוך לוין

לחן: זוהר לוי

העץ הוא גבוה, העץ הוא ירוק,
הים הוא מלוח, הים הוא עמוק.
אם הים הוא עמוק, מה אכפת לו לעץ,
מה אכפת לו לים שהעץ הוא ירוק.

העץ הוא גבוה, העץ הוא ירוק,
יפה הציפור, היא תעוף לה רחוק.
אם תעוף הציפור, מה אכפת לו לעץ,
מה אכפת לציפור שהעץ הוא ירוק.

הים הוא מלוח, הים הוא עמוק,
יפה הציפור, היא תעוף לה רחוק.
אם תעוף הציפור, מה אכפת לו לים,
מה אכפת לציפור שהים הוא עמוק.

אדם שר שירים כי העץ הוא ירוק,
אדם שר שירים כי הים הוא עמוק.
אם תעוף הציפור, לא ישיר עוד שירים,
מה אכפת לציפור אם ישיר או ישתוק.

1. לפי השיר, הציפור, העץ והים הם לא כמו האדם. למה?

2. כתבו שיר דומה בעזרת המילים: הר, פרח, דבורה.
מה אתם חושבים: האם המשמעות של השיר החדש שונה?

דבורה נִ bee abeja ncheta

עברו לתרגילי החזרה ברשת:
שער 1 - לא רק שחור לבן
פרק א - גם צורה וגם צבע

במלון

שלום, ברזכים הבאים למלון המלכים. לקבלה הקישו 1. למשרד ההזמנות הקישו 2. למסעדה הקישו 3. למרכזייה הקישו 4.

פקידת קבלה: מלון המלכים - קבלה, שלום. מדברת עינת.

גילי: שלום. את יכולה להעביר אותי לדניאל כהן, בבקשה?

פקידת קבלה: אתה יודע באיזה חדר הוא?

גילי: לא.

פקידת קבלה: שנייה. אני בודקת... בבקשה...

שלום. אנא השאר הודעה לאחר הצפצוף.

גילי: היי דני, מדבר גילי. מה נשמע? איך הייתה הטיסה?

אני אשמח אם תוכל להתקשר.

אני בטלפון: 02-1718973. להתראות, גילי

ресепшен, стойка администратора	recepción	reception	קבלה נ
нажать	presionar	press v.	הקיש, להקיש פ
коммутатор	operadora	operator	מרכזייה נ
администратор по приему гостей	repcionista	receptionist	פקיד קבלה נ
перевести, перенести	pasar, transferir	transfer v.	העביר (את) ל..., להעביר פ
секунда	segundo	one second	שנייה נ
пожалуйста, оставьте сообщение после сигнала	por favor deje un mensaje después de la señal	please leave a message after the tone	אנא השאר הודעה לאחר הצפצוף
позвонить (по телефону), связаться	llamar, contactar	contact, call v.	התקשר ל..., להתקשר פ

פרק ב | כל אדם והצבע שלו

свет	luz, luces	light	אור ז - אורות
длинный	largo	long	ארוך שית
ткань, материя	tela	fabric	בד ז
навверняка	seguramente	definitely, for sure	בטח תהיפ
плакать	llorar	cry v.	בכה, לבכות פ
муж	marido, esposo	husband	בעל ז
зажигать	encender	light v.	הדליק, להדליק פ
противоположный	al revez	opposite	הפוך שית
золото	oro	gold	זהב ז, ר - ש
окно	ventana	window	חלון ז - חלונות
электричество	electricidad	electricity	חשמל ז, ר - ש
выходить	salir de..., salir a...	leave, go out v.	יציא מ... ל..., לצאת פ
месяц, луна	luna	moon	ירח ז
смерть	muerte	death	קנות ז, ר - ש
сладости	dulce, golosina	sweet, candy	מתוק ז
запад	oeste	west	מערב ז, ר - ש
центр	centro	center	מרכז ז
сладкий	dulce	sweet	מתוק שית
круглый	redondo	round	עגול שית
слепой	ciego	blind	עיוור ז
усталый	cansado	tired	עייף שית
стоять	pararse	stand v.	עמד, לעמוד פ
сторона	lado	side	צד ז - צדדים
картина	pintura, cuadro	painting	ציור ז
кричать	gritar	shout v.	צעק על, לצעוק פ
близкий к	cerca de...	close to, near	קרוב ל... שית, תהיפ
описывать	describir	describe v.	תיאר, לתאר פ
сумка, папка	bolso, cartera	bag	תיק ז
культура	cultura	culture	תרבות ז

לבן - צבע של מקום ושל תרבות

מאמר

הצבע הלבן הוא סמל בתרבויות שונות. הלבן הוא סמל של מוות, של אהבה או של חיים חדשים.

בתרבות המערב נשים מתחתנות בשמלה לבנה, כי הלבן הוא סמל של התחלה ושל מזל. אבל בסין לצבע הלבן יש משמעות הפוכה. בסין הלבן הוא סמל של מוות. כשאשה מתחתנת היא לובשת בגדים אדומים וצהובים, כי הצבעים האלה הם סמל של כל הדברים הטובים בחיים.

בישראל הצבע הלבן קשור לשבת ולחגים. ביום כיפור אנשים הולכים בבגדים לבנים ובנעלי בד לבנות, וזו התחלה של שנה חדשה.

באפריקה האנשים מאמינים בכוח המיוחד של הצבע הלבן. במקומות רבים באפריקה אנשים צובעים את האישה המת בצבע לבן, כי הם מאמינים שהצבע הלבן עוזר למת בדרך החדשה שלו.

בפואה גינאה החדשה, ההורים צובעים בצבע לבן את הפנים של הילד כשהוא בן 14. הלבן הוא סמל של מוות ושל התחלה חדשה: הילד ימת, ויולד איש.

1. הצבע הלבן הוא סמל של דברים שונים בתרבות המערב ובתרבויות אחרות. תנו דוגמות.

2. היעזרו במידע מהאינטרנט, וכתבו מאמר דומה על צבע אחר - למשל, על הצבע השחור.

כל אדם והצבע שלו

א. הקדמה

וסילי קנדינסקי היה צייר רוסי מודרני. הוא חי בשנים 1866-1944. קנדינסקי חשב שהצבע חשוב יותר מהצורה. הוא אמר שלצבע יש משמעות גדולה יותר; אנשים רואים קודם את הצבע ומרגישים את העולם בצבעים.

לפי קנדינסקי, הצבעים גם משפיעים על בני האדם. למשל, אם אנחנו רואים אדום, אנחנו מתרגשים - אנחנו שמחים או כועסים.

וסילי קנדינסקי, קומפוזיציה 11, 1910

